

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Razimul nostru

(+). Asupra bătrânei Europe bate vânt de nebulie prevestitor de prăpăd. Iscat de aventurieri cu capul în mână, înaintea cărora nu-i drept și sfânt decât ceea ce le place lor, și hrănit cu ambiții specioase ce pretind mereu jertfe, fără să poată fi saturate vreodată, acest clopot surd, care rădăfnește, totuși, uraganic, ba ici, ba colo, fine neamurile în febră continuă, adună oștiri la hotare, încordă auzul care prinde, în noaptea ce se lasă tot mai neagră, tropot de copile, zângănit de arme, uruit de aeroplane, huet de fabrici producătoare de unelte ale morții, în rânjetul fioros al unui duh rău stăpânitor peste lume.

România e prinsă și ea în hora sinistru ce se conturează tot mai limpede și mai primejditor. Dornică de pace și de progres nestânjenit, e pândită cu ochi haini de dușmani neimpăcați. Și cari sunt pe aproape. Drept că nici ea nu-i singură și nici uitată. Chiar zilele acestea premierii celor două mari puteri prietene, Franța și Anglia, au spus-o răspicat și tare, cât să se audă în lumea întreagă, că în ceasuri de grea cumpănă pentru țara noastră vor fi alături de noi și puterile pomeneite mai sus. Hotărîrea consiliului de miniștri francez, dată și publicității, e categorică și limpede:

„Luând în considerare îngrijorările speciale pe care evenimentele din ultimele săptămâni le-au făcut să apară, guvernul francez a dat în consecință României și Greciei asigurarea specială că în cazul când o acțiune ar fi întreprinsă împotriva lor, acțiune care ar amenința clar independența României sau Greciei, și împotriva căreia guvernul român sau guvernul grec ar socoti că este interesul său vital să reziste cu forțele sale naționale, guvernul francez s'ar socoti angajat să-i dea imediat întreaga asistență ce-i stă în putință“.

Cuvântul cărmuirii engleze e tot atât de lămurit și ferm. Și de ce n'am spune-o că ne cade bine vorba aceasta deschisă, de solidaritate perfectă, în vremuri tulburi și nesigure, ca cea prin cari trecem? E o lucrare în noapte și o încurajare binevenită. Cu toate acestea temelul nădejzilor noastre de mâine și de totdeauna, suntem noi înșine; neamul nostru, cu însușirile lui cheazăuitoare de biruință. Recentă chemare sub arme ne-a vădit încă odată și strălucit că lumea satelor nu-și desminte rolul de talpă a țării. Când atâtea „negrețe“ și târgovești s'au împărțit în toată forma și au isbutit să se eschiveze dela răspunsul la apelul de mobilizare, sâtenii au alergat valuri-valuri să-și facă datoria. Cei cari i-au urmărit cu ochi înțelegători nu se poate să nu fi simțit cum li-se moaie inima și li-se umezesc genele...

Admirabil popor, acesta al nostru! Și de-ar avea luminători, așa cum îi trebuie, în scurtă vreme n'ar fi neam, pe lume să-l întrecă în calitate cari te fac să te pleci, respectuos, în fața unui neam. Iubitor de frumos și de dreptate, harnic, încrezător în Dumnezeu, răbdător și nepăsător de moarte cum e, îi este hărăzit de Pronia cerească să ocupe loc de glorie în galeria noraadelor celor mai de seamă ale istoriei. Copil mare și bun, cu splendide virtuți și potențiale, — dar tot numai copil îned — va fi așa cum îi vor fi educatorii. Așa stând lucrurile, evident că răspundered preotimes și dascălimes, cași a cărmuirii lumesti, este imensă. — De jarisei păsească-ne Domnul!

Pace vouă!

— Mesajul de Paști al Preafer. Părinte dela Roma —

Hristos a murit pentru pacea lumii. Învierea lui e izvor de pace. Întâiul lui cuvânt după biruirea morții a fost pacea.

Niciodată n'am înțeles mai bine vraja acestui cuvânt sfânt, ca în mijlocul umbrelor presimțiri ce ne învăluie. Niciodată n'am chemat numele ei cu mai multă ardoare ca acumă când tunurile și trupurile omenesti se răduiesc, gata de isbire, la granițele primejdite. Și niciodată lumea n'a avut o tălmăcire mai adâncă, mai cuprinzătoare a ei, ca tocmai la praznicul Învierii acestui an cutremurat de griji.

S'a rostit acest cuvânt de tălcuire și de îndrumare dela înălțimea catedrei lui Petru, decătre Vicarul lui Hrisos care veghează neadormit destinele spirituale ale omenirii. Sfântul Părinte PAPA PIUS XII a ținut, la Liturgia din San-Pietro, o minunată predică pentru toate popoarele lumii. Cu desăvârșită măiestrie și cu perfecta clarvedere a credinții depline, a rezumat tragismul clipelor ce străbatem, a pus pe marea rană deschisă mâna blândă a Samaritanului milostiv, a arătat izvorul răului și ca doctor fără greșală a indicat și leacul tămăduitor. — Dacă măcar acum, în ceasul ultim, omenirea ar asculta acest glas inspirat, ne-am putea mântui încă. Dacă nu... Dumnezeu să aibă în paza sa sufletele noastre și întreaga civilizație albă cu care ne mândrim.

Implinim o plăcută datorie împărțind cititorilor noștri firul de idei și părțile principale din acest cuvânt papal, care prin radio și presă, a făcut ocolul pământului, ascultat pretutindeni cu adânc respect și însoțit de mari și unanime speranțe.

În această zi de Paști, Papa nu găsește cuvânt mai potrivit cu care să-și întâmpine frații și credincioșii, decât chiar salutul Mântuitorului celui înviat din mormânt: „Pace vouă!“ — Salut care nu era decât încoronarea firească a misiunii și a vieții Sale mântuitoare. „Principe al păcii“, el a venit în lume pentru ca „toate să-le împace, cele din ceruri și cele de pe pământ, făcând pace prin sângele crucii sale“ (Col. 1, 20). — Mai bine decât oricând, omul sbuciumatelor noastre vremi va înțelege imensa binecuvântare a acestui mesaj divin. Astăzi știm, cu sf. Augustin: „Atâtea-i de mare binele păcii încât... nici că se poate auzi ceva mai plăcut, nu se poate închipui ceva mai dorit și, în urmă, nici nu e cu putință să se găsească ceva mai bun“. (De civ. Dei 19, 11). — Astăzi cerem și noi pacea, cu toată căldura, cu toată stăruința; dar vai, după vorba profetului: „Pace, pace; și pace nu era“ (Ier. 6, 14). Ci pretutindeni, oriunde ne îndreptăm privirile, tulburări, neliniște, nesiguranță și o cutropitoare groază de relele ce ne pândesc.

Cât de depărtate sunt toate acestea — astfel continuă firul de idei Sfântul Părinte — de acea senină și sigură „liniște a ordinii“, în care stă adevărata pace. (S. Aug. De civ. Dei 19, 13). Dar cum ar și putea exista pacea întreagă și întărită, câtă vreme chiar și filii aceeași națiuni, uitându-și patria și adese ori genea comună, se sfășie, între altele în inver-

sunate lupte de partid și de interese? — Cum să fie pace când atâtea amăr de oameni, unde sute de mii, sunt lipsiți de prilejul de muncă, — acea muncă onestă care nu numai asigură viața cetățenilor și familiilor lor, ci în același timp reprezintă și o necesară și demnă dezvoltare a energiilor multiforme cu care firea, studiul și arta au înzestrat și împodobit demnitatea persoanei umane? — Cine nu vede, că, între astfel de împrejurări, se formează mase uriașe pe care mizeria și decăderea — cu atât mai exasperante cu cât sunt în strident contrast cu lucrul altora cari nu dau nici un ajutor celor lipsiți — le dau prădă ușoară unor iluzii seducătoare, răspândite în forme insidioase de către viclenii propagatori ai teoriilor distrămătoare? — Cum ar putea fi pace între popoare, dacă lipsește spiritul de înțelegere împrumutată, care singură poate încuraja și poate duce neamurile pe drumurile luminoase ale progresului; pe când, dimpotrivă, pactele solem întărite și cuvântul dat și-au pierdut acea tărie și certitudine care sunt temelul indispensabil al încrederei reciproce; iar aceasta lipsind, din zi în zi va fi tot mai greu a înfrâna aparatul în plină creștere al înarmărilor și a pacifica spiritele, așa cum cu toții am dori“.

În fața cumplitei furtuni, Papa îndeamnă stăruitor la rugăciune. Să cerem, cu rugă fierbinți, dela Împăratul păcii și Invingătorul morții, pacea; acea pace deplină pe care El singur ni-o poate da. „Și fiindcă liniștea externă a oamenilor nu poate fi decât un reflex al celei interne, trebuie să îngrijim înainte de toate pacea sufletelor; dacă lipsește, s'o câștigăm cât, mai îngrabă; s'o cultivăm, s'o păstrăm și s'o apărăm cu toate puterile, de cumva o avem“. Nu fără un înțeles mai adânc Mântuitorul, tocmai în ziua Învierii sale a rânduit taina pocăinței. Curățirea de păcate este începutul păcii în om. Ea înseamnă restabilirea ordinii în suflet și a păcii cu Dumnezeu.

„Aceasta este — subliniază Papa — unica și puternica temelie a adevăratei păci: Dumnezeu; pe care toți sunt dator să-l recunoască, să-l cinstească și ale cărui porunci toți trebuie să le asculte. A scărița ori a deslința această obediență datorată Ziditorului, însemnează a tulbura ori a distruge cu totul pacea însași, a singuraticilor ca și a căminului familiar, a singuraticelor națiuni ca și a întreg neamului omenesc. Fiindcă Dumnezeu, el singur, „va grăi pace peste poporul său și peste cei cuvioși ai săi și peste cei ce-și întorc inima spre dânsul“ (Ps. 84). Numai la semnul Atotputernicului — supremul păzitor al dreptății și supremul izvor al păcii — „dreptatea și pacea s'au sărutat“ (Ps. 84); fiindcă, după vorba prorocului Isaia:

(32, 17) „Pacea va fi rodul dreptății; și cultivarea dreptății va rodi liniștea și securitatea până în veac”.

„Intr'adevăr, precum nu poate fi pace acolo unde nu este ordine, tot așa nu poate fi ordine fără dreptate. Iar dreptatea, la rândul ei, pretinde supunere și respect față de autoritatea legitimă; ea cere ca legile să fie înțelepște întocmite spre binele comun; toți să le păzească din porunca conștiinței. Dreptatea pretinde să fie recunoscute și apărate drepturile sacrosanc'te ale libertății și demnității umane; și cere ca bunurile pe care Dumnezeu le-a revărsat pe pământ în folosul tuturor fiilor săi, să fie repartizate cu bună înțelegere și cu dreptă judecată. În sfârșit, dreptatea pretinde să nu fie stânjenită nici oprită în ceva chip activitatea Bisericii catolice, învătătoarea infalibilă a adevărului, isvor nesecat pentru viața sufletelor și cea mai mare binefăcătoare a societății civile. Dacă însă locul nobilului sceptru al dreptății îl iau armele violenței, de ce să ne mirăm că în zarea vremii noastre nu se arată strălucirea candidă a păcii mult dorite, ci fumegarea însângerată a rugurilor războiului?”

Totuși, dreptatea singură nu ajunge. Ea constituie normele de temelie ale păcii. Dincolo de ea se ridică însă greutăți și piedeci pe care singură nu le poate birui. Trebuie neapărat să se adaugă dreptății iubirea. „Fiindcă, dacă rigida și neînduplecata dreptate nu se înfrățeste cu iubirea, prea ușor ochii minții se învăluie în ceață ca să nu vadă drepturile altora; urechile asurzesc ca să nu audă glasul acelei echități, care singură poate descâlci și limpezi, prin cercetare stăruitoare și înțeleaptă, cauzele deosebit de grele și vitale care ajung obiect de aprige controverse”.

Prin iubire, Sfântul Părinte înțelege „dragostea generoasă și fecundă a lui Hristos. Acea iubire care l-a făcut pe Mântuitorul să moară pentru mântuirea noastră: „M-a iubit și s'a dat pe sine pentru mine” (Gal. 2, 20); iubirea care „ne silește” (2 Cor. 5, 14) și face ca celce trăiesc, „să nu mai vieze loruși, ci acelaia care, pentru ei, a murit și a înviat” (2 Cor. 5, 15); iubirea care l-a făcut pe Hristos să „la

chipul robului” (Filip. 2, 7) pentruca toți să devenim frați prin el care este „întâiul născut” (Rom. 8, 29) și fiu al aceluiasi Dumnezeu și moștenitori ai împărăției Lui, chemați la bucuriile aceleiași fericiri eterne”.

„Dacă oamenii vor ajunge, în sfârșit, să guste dulceața acestei iubiri și se vor odihni în ea, atunci fără nici o îndolală va străluci pe cerul chinutei omeniri lumina păcii. Locul tulburărilor mâniei supărătoare îl va lua liniștea judecării chibzuite; concurența nesăbuită și fără frâu se va preface în colaborare binevoitoare și în acțiune de ajutorare; în locul dușmăniei vom avea o dreptă și mutuală înțelegere pentru interesele tuturor și o reciprocă prețuire, altfel ca alungând grozava tulburare a sufletelor să se așeze între noi liniștea și seninătatea. — Atunci oamenii vor apuca iarăși căile alianțelor prietenești, în cari binele și foloasele fiecăruia vor fi cumpănite cu dreptă și binevoitoare rânduială; în cari se vor consimți și sacrificii din partea singuraticilor pentru asigurarea bunurilor mai mari ale familiei umane; în cari, în sfârșit, cuvântul dat public se va păzi cu scumpătate prin cinstita voință a tuturor”.

Drept încheiere Sf. Părinte a împărtășit lumii întregi binecuvântarea sa apostolică. — Fie ca și această binecuvântare să rodească în suflete atât de mult dorita pace a lui Hristos, carea e alta ca pacea tunurilor și avioanelor.

Ceva ce nu putem uita. D. prof. Nicolae Iorga, publică într'un număr recent al ziarului „Neamul Românesc” următorul articol:

„Nu provocăm pe nimeni și nu căutăm în ceea ce stă să se petreacă niciuna din acele legături care ar putea să pule un stat care nu dispune de cele mai puternice mijloace de luptă, de și nu cred că mecanismul singur ajunge, în situația de a lua parte de bună voia lui la marea dramă sângeroasă care ar putea să se joace în această nenorocită Europă. Am tăcut și la durerea fraților pe cari o diplomație veghetoare căuta să-i ajute în noua mizerie căzută asupra lor.

Dar noi n'am băut din apa morților și nu ne putem părăsi amintirile.

Intre ele se așează acela a unui sincer prieten în libertatea sa câștigată după trei sute de ani ai robiei. Cehii au primit ca memorabile dovezi de adevărată iubire, aceluși Carol al II-lea, simbolul mândru al nației românești. Printre toți acela cu cari am fost legați prin tratate, el singuri s'au străduit să învețe limba noastră, pe care unii dintre reprezentanții lor la București o înțelegeau perfect și o vorbeau cu ușurință.

Orice ar fi cu dânșii, ei pot fi siguri că aici vor găsi o mângâiere în durerile lor pe care nu le putem ajuta.

Tot așa am fi cei din urmă dintre necunosători dacă ne-am șterge din minte camaraderia de arme cu cei de rasa noastră, cari împotriva chiar, pentru unii, a unor contingente trecătoare, nu se pot osebi sufletește de noi, cum nici noi nu ne putem osebi de dânșii. În momentul când stăm toți cu fața la hotare, cum oare am trece peste faptul că ei ni le-au recunoscut și ei ni le-au asigurat, ei și cu națiunile aliate lor?

A ne așeza între neamurile care se înfrățesc ca sentimente de frică sau de cămătar, ar fi a renega ce avem mai scump în moștenirea noastră”.

„Suveran alb” *)

— Un răspuns d-lui Hagi-Mosco —

Varșovia. — Martie

Citind articolul: „Suveranul alb”, scris de d. Hagi Mosco, în „Universul” din 13-2 39, mi așteptam la o apreciere câtuși de modestă a vreunui fapt din viața tocmai pe atunci decedatului Papa Pius XI. Când colo, am dat de un val-vârtej de inducțiuni, bazate pe afirmații superficiale și nechibzulte. Căci, un tablou noptic al unui trecut milenar, cum pretinde

*) Primit cu întârziere dela colaboratorul nostru din Varșovia, îl publicăm și așa, în credința că publicițiile noastre cu răspundere vor vedea că-s urmăriți peste hotare și că, prin urmare, nu-și pot permite să tipărească tot ce le vine și cum le vine dela cutare pricipit, ori nesocotit pățimaș. (N. R.)

□ □ Foia „Unirii” □ □ Contra Robiei

8. Un remediu sigur

Intr'o zi se prezintă sfântului Filip Neri un păcătos incorigibil, cerându-i în lacrimi iertare păcatelor lui și vindecarea. Apoi tânărul își povestea viața, sfântul îi prescrie remediu specific pe care iată-l: „Mărturisește-te în condițiile recerute, de câteori vei cădea și vei învinge!”

Mă mărturisii așa cum îmi spusese, în fiecare zi, în trei săptămâni consecutiv fără să întreruș, cu o sinceră și profundă căință și de fiecare dată mă sculai cu o neclintită hotărâre de a învinge și de a mă însănătoși definitiv.

Remediul fu pe deplin eficace, pentrucă la sfârșitul săptămânii a treia am ajuns la sfârșitul luptelor mele crâncene și la o încoronare a eforturilor mele!

* * *

9. Ultimul cuvânt pe care-l are Creștinul: gândul la infern

A) Un cuvânt a lui Pius IX

Pentru a întoarce pe creștini dela acest vițiu necurat, sfântul Benedict Labre recomanda stăruitor să se gândească la pedepsele veșnice ale infernului!

Pius al XI spunea într'o zi unui cardinal: Una din principalele cauze ale tuturor nenorocirilor noastre de acum este, că nu se mai predică despre infern¹⁾. El spuse deasemenea unui preot care ținea în Franța numeroase misiuni: „Să predici mai mult marile adevăruri ale mântuirii. Învață mai ales cele despre infern... Vorbește bine, clar, spune sus și tare toate adevărurile despre infern. Nemic nu e mai în stare să răscolească conștiința și să readucă la Dumnezeu pe sârmanii păcătoși²⁾”.

Aducerea în memorie a pedepselor veșnice e tot atât de necesară persoanelor evlavioase, religioșilor și sfinților ca și păcătoșilor. Pentrucă într'adevăr: „Vin zile, scrie sfânta Terezia, când chiar acei, cari și-au dăruit cu totul viața lui Dumnezeu și cari decât să facă vre-o imperfecțiune mai bine ar răbda și ar suferi de mii de ori moartea, au nevoie de cele dintâi trepte ale vieții sufletești. Ei se văd atacați de ispite și de prigoane așa de violente, încât le trebuie, pentru a înconjura vătămarea lui Dumnezeu și pentruca să se ferească de păcat, să considere că toate sunt trecătoare și că nu mai este decât un cer și un infern.

B) O iarbă mântuitoare

Pe vremea domniei lui Filip II, regele Spaniei, părinții Societății lui Isus fură chemați

¹⁾ Cf. „Opinions du jour sur les peines d'outre-tombe”, par le P. Tournebise, S. I.

²⁾ Cf. Mgr. De Ségur: „L'enfer”, Paris, 1876, p. 138

la Curte, unde erau în mare cinste. Deși toți în floarea vârstei și obligați să aibă contact zilnic cu personalul modern din această Curte duceau o viață cu totul îngerească. Regele plin de admirație, vorbind într'o zi cu unul dintre ei, cu Părintele Araoz: „Părinte, i-se adresă regele, lumea pretinde a ști, că contrații dumneata au o iarbă cu o putere în stare să vă apere curățenia. Este aceasta adevărat? — Da, este adevărat, răspunse Părintele Araoz, care era un om de spirit. — Dar ce fel de iarbă este? întrebă Filip II, aș vrea să o cunosc pentrucă este așa de greu să-și apere curățenia de seducțiile dela Curte! — Eu îți voi spune, Sire, reluă Părintele, iarba de care se folosește Societatea noastră, pentru a-și apăra curățenia, este frica de Dumnezeu. Nu căutăm aiurea secretul continenței pe care-l observăm la noi. Acesta este mijlocul prin care alungăm pe diavol și forțăm natura să respingă sentimentele desordonate, impresiile vinovate cari pun în pericol virtutea noastră¹⁾”.

C) Triumful Pustnicului

Sfântul Martinian trăise 25 de ani în singurătate, când permise Dumnezeu, să fie pus în credința lui la o grea încercare. O femeie vicleană, curtezana Zoe, veni să-l ispita. Ea era travestită în cerșetoare și folosindu-se de o ploaie cu furtună, veni să bată la ușă

¹⁾ Cf. Le triomphe de la pureté.

fi articolul suszis, presupune, că scriitorul cunoaște faptele și că apreciază în mod științific și obiectiv documentele istorice, respective; altfel face lucru superficial. Iar dacă cluntește faptele, alterând documentele și reproducând după batărul său ceea ce i-ar plăcea să fi fost, nu realitatea, atunci i-se impută cu drept cuvânt nechibzuință și tendențiositate.

Imi volu permite să ating pe scurt câteva puncte.

1. Insuși titlul; „Suveran alb“! Cultura și politeța ne obligă la titlul și denumirea proprie. Față de cel vii și cel repausat. Cu atât mai puțin își va permite un erudit coloratura de roș, alb, sau alta, alătura de ideea sublimă a suveranității. — Pontificii Romani preferau chiar numele „Servus servorum Dei“.

2. Afirmatiunea, că „în șiragul cronologic, decedatul Piu XI e cel al 258 urmaș al S. Petru“, — trebuie nișel rectificată. După cataoagele autentice îi revine locul 261; după „Annuario Pontificio“ din Roma, cel al 266-lea.

3. Dar ce vrea să zică hiperipoteza următoare: „Piu XI e al 258-lea urmaș al S. Petru, dacă mărturisirea — potrivit totuși S. Scripturi — că S. Petru ucis la Roma, a fost întâiul episcop creștin în acel oraș, poate fi socotită drept adevărată“.

Din concepția dlui Mosco ar rezulta, că nici nu poate fi vorba de urmași ai S. Petru la Roma; ba, nici de șiragul cronologic al lor. — Insinuație ibridă, răzimată pe un raționament din cale afară întortochiat. Primatul s-lui Petru e bazat pe S. Scriptură, evident. Iar, a fi „Cap al Bisericii lui Hristos“ e ceva mai mult, decât a fi episcop la Roma. Evident! S. Petru doară nu cutreera lumea, nici Roma, în calitate de comisvolajor! El împlinea misiunea divină de „Cap al Bisericii lui Hristos“ orișunde. Așadar, ce e în toate acestea potrivit S. Scripturi?.. Actualitatea lumii de atunci era lipsită încă de presă, de agenții internaționale, de radiodifuziune! D. Mosco făcea mai bine, relevându-ne în chestie ceva potrivit cu S. Scriptură, decât să ne bulmăcească cu revelațiunea stranie de ... episcopi creștini (?) și, pe semne, episcopi turci păgâni, etc. N'avem ce riposta!

4. Misiunea divină a S-lui Petru e exprimată și proclamată în S. Scriptură prin cuvintele Domnului: „Tu ești Piatra... „Ție-ți voi da cheile Impărăției Cerurilor... Paște oile mele“. Le cunoaște și mărturisește întreaga Creștinătate. Așa misiune n'a încredințat Hristos Domnul niciunui alt Apostol. Prin urmare, afirmațiunea dlui Mosco despre „aceeași treaptă a Ucenicilor lui Hristos... toți... fără întâietate între dânșii“, este direct potrivnică S-tei Scripturi; deci neadevărată!

5. Și, ori cât ne-ar surprinde ifosul științific cu dictoanele savuroase din fraza următoare despre S. Papa Lin: „om de stare proastă, pare-se chiar fost sclav, care ar fi stat în capul comunității creștine din Roma fiind încă în viață S. Petru“, — totuși, zău, nu înțelegem confuzia în procedură! Că doară un vice-președinte, un vicar, etc. nu înlătură rangul principal. A nu ști nimica pozitiv despre rangul ierarhic al S. Petru la Roma, sau alurea, și a releva pe omul de stare proastă, cu dela sine putere fruntaș ierarhic al Creștinilor din Roma, asta ar mirosi a autocefalie încă din vremea ss. Apostolii! — David era un sub-baciu! Iar Dumnezeu își ridică pe al Săt din pulbere: de stercore erigit pauperem!

6. În alineatul următor se repetă aceleași raționamente chimerice despre un primat bizuit pe întâietate potrivit S. Scripturi și pecetluit la 1049 Numai că despre acel sobor de Reims și despre asemenea hotărâri utopiste nu știe istoria nimica! Nu invidiez erudiția istorică, aprioristă ce zboară peste fapte și milenii.

7. „Totuși — continuă d. Mosco — în cele dintâi veacuri creștine episcopii Romei nu cutezau să vorbească răspicat în sânul bisericii de întâietatea netăgăduită până atunci episcopilor de Răsărit“. — Înțelegă, cine poate așa logic! După zisele dsale, nu exista întâietate între Apostoli, toți fiind de aceeași treaptă. — Dar episcopii de Răsărit o aveau în cele prime secole creștine! De unde?! Nemo dat quod non habet. Nici unitatea individuală, nici unitatea sobornicească nu poate da ceea ce n'are.

8. Cât despre soborul din Calcedonia (451), vai ce ghinion pentru eruditul domn, că

reproduce numai o singură succitură! Credința Răsăritenilor și a Apusenilor s'a manifestat la acel sobor în mod atât de evident, că toți cel adunați au exclamat unanım: „Iată credința strămoșilor! Prin gura lui Leon ne-a vorbit „Petru“ și tocmai acest Leo I a reprobat falsosul canon 23 introdus cu de-a-sila, cu privire la titulatura uzurpativă de „patriarh ecumenic“ pentru episcopii Constantinopolei. Leon I a afirmat în felul cel mai sublim orânduirea divină a Primatului S-lui Petru, a cărui urmaș era, meritând numele de „Leon Cel Mare“, în istorie. Apoi și mândria apodictismului dlui Mosco despre un singur patriarh în Apus, la Roma, față de patru în Răsărit, e prea arbitrară și păcătoasă, bazată pe confuziunea faptelor istorice și a drepturilor divine.

9. Și iată, din toată arababura de idei, principii și fapte, în timp și spațiu, concluzia dlui Mosco: „Noi (?) am păstrat vechea orânduire, am rămas ortodocși ... cinstind vechea ierarhie“. Ce vrea să zică asta? Doară, în realitate atâta: noi (dl Mosco, dar nu dreptcredincioșii) am păstrat niște orânduri cari, din păcate, n'au existat de drept nici înainte de 451, nici de 891, ba nici înainte de 1054! Dar, că ținuta chiar de atunci e vechie, e un adevăr trist și regretabil.

10. Afirmatiia dlui Mosco, că „Biserica din Apus s'a schimbat în autocrație“, rămâne o simplă eroare, până ce d sa nu va arăta răspicat: când, prin cine, și ce anume în ce s'a preschimbat. — De altfel, însăși ideea hibridă de „autocrație“ în Biserică nu este nici religioasă, nici creștinească. Știm doară cu toții din S. Scriptură, că „împărăția lui Hristos Domnul nu este din această lume“, indiferent de curețele efemere și iridente, democratice, aristocratice, autocrate, totaliste, staliniste, comuniste, etc. etc. Orânduirea Bisericii, întemeiată pe acea Piatră de temelie, care e S. Petru și urmașii lui, e divină; și mai știm din SS. Scripturi, că „porțile iadului nu o vor înfrânge“. Cu atât mai puțin o vor sdruncina niște triluri nu prea iscusite de ale literaților! Totuși, analiza filologică a cuvintelor, lasă să se înțeleagă, că „autocrația“ și „autocefalia“ denotă

lui Martinian, cerându-i scut. Sfântul pustnic nu o putu refuza în asemenea împrejurări. Lăsă prin urmare să între această străină și având foc, o invită, să-și usuce hainele, dar dintr'odată nefericita aruncându-și zdrențele împrumutate, în care era acoperită, se arată în ochii lui Martinian în înfățișarea cea mai plină de puterea seducției. Servitorul lui Dumnezeu în fața acestui mare pericol își aminti de infern și apropiindu-se de focul care ardea pe vatră, își dete jos încălțăminte și ținându-și ambele picioare în jos. Durerea îi smulse țipete; dar el spunea sufletului său: „Vai, suflet al meu, dacă tu nu poți să înduri un foc așa de alab, cum vei putea suporta focul infernului? Ispita fu învinsă, iar Zoe se converti.

D) Hoții cari se mărturisesc

În 1840, Fericitul Petru Lefèvre, unul dintre cei dintâi tovarăși ai sfântului Ignățiu de Loyola, ducându-se dela Parma la Roma, urmând calea Florența—Siena, dintr'odată se găsi surprins noaptea într'un loc, care era mereu neliniștit de tâlhari și de bandiți. Cerând ajutorul ingerului păzitor ca de obicei, zări numai decât o casă unde merse să fie găzduit. Era luna Octomvrie; vremea era rece și ploioasă. Oamenii cari locuiau pe moșioară, bănuind că drumețul e preot, îl primiră cu respect și bunăvoință, oferindu-i beutură, și-l invitară să se apropie de foc pentru a-și usca vesmintele. Pe când ședea lângă foc, vorbin-

du-le celor cari îl găzduiau, despre lucrurile lui Dumnezeu, dintr'odată se auzi un șgomot de pași grăbiți, apoi lovituri puternice în ușe; și iată oameni înarmați până în dinți se imbulzesc în casă. Era o bandă de hoți. Erau șaisprezece la număr și cereau șgomotos să li-se dea toate proviziile, pe cari le avea în în desagi, pe urmă se așezară în jurul mesei și se puseră să bea și să mănânce în mijlocul cântecelor grosolane și indecente. Fericitul Petru Lefèvre nu se deranja: rămase șezând, calm gânditor, cu ochii fixați spre foc. Șeful bandei îl întrebă ce face acolo? Omul lui Dumnezeu nu-i dete nici un răspuns — „Tu nu răspunzi? reluă hoțul, ești surd? ești mut? — Nu, răspunse el, ci mă preocupă un gând. — Care este acel mare gând? Spune-ne la ce te gândești“. — „Mă gândesc, spuse într'un ton calm și grav, că veselia celui păcătos este nefericire. Acest foc îmi reamintește pe acela al infernului de care nu vom putea scăpa, dacă nu ne vom grăbi, să ne întoarcem la Dumnezeu“. Aceste cuvinte fură pronunțate cu o forță și cu o blândețe așa de mare, încât au produs respect în acești oameni barbari. N'au mai scos nici un cuvânt. Servitorul lui Dumnezeu profită de atenția arătată pentru a le vorbi despre pericolul, prin care trecem, de a cădea în mâinile justiției omenești și cu atât mai vărtos în mâinile justiției dumnezeiești, apoi le vorbi despre siguranța unei conștiințe bune, despre mila lui Dumnezeu, de care le

spuse lucruri atât de mișcătoare, încât îi făcu să isbucnească în lacrimi și să ceară iertare pentru păcatele lor. El îi încurajă și îi pregăti așa de bine, încât în timpul nopții toți cei șasesprezece se mărturisiră lui.

F) Forța Martirilor

Gândul la infern întărește și pe cei mai slabi. Două femei creștine, Domnina și Theonilla, fură duse înaintea prefectului Lycias, care le dădu porunca de a se lepăda de credința lor, pentru a se închina idolilor. Ele refuzară hotărât. Atunci Lycias făcu să fie aprins un rug, iar în aceeași vreme să se ridice altar zeilor celor mincinoși. „Alegeți, le spuse, ori veți arde tămâie pe altarul zeilor noștri, or veți fi arse voi înși-vă în flăcările acestui rug! — Ele răspunseră fără să șovăie o singură clipă: „Noi nu ne temem de acest rug, care se va stinge numai decât; focul de care ne temem este al infernului, care nu se stinge niciodată. Ca să nu ajungem acolo, noi disprețuim idolii voștri și adorăm pe Isus Hristos!“

Au suferit martiriu în anul 285¹⁾. — Și de atunci și până în veac se vor bucura de strălucirea și fericirea celor ce au biruit pornirile trupului păcătos și puterile iadului.

(Sfârșit).

Trad. Felician M. Soran

¹⁾ Cf. „L'enfer“, de R. P. Schuppe, S. I., p. 95.

cam aceeași noțiune: anume, de „a-și face de cap“.

11. Urmează încă o „revelație“ a la Mosco, ex cathedra: „Biserica din Apus și-a dăruit însușirea de a nu greși“. — Grosolanția de cugutare nu scuză nici pe leneșul de datorla morală de a reproduce și de a respecta textul verbal al dogmei.

12. Tot restul articolului, mult prea lung pentru a putea fi digestibil și discutat sumar, e ticsit de neadevăruri și falsuri istorice, de-a-valma cu neexactități chiar în cele secundare, toate culminând în falimoasa traducere a străvechului „Habemus Papam“ prin „vestea din horn“... „s'a făcut papa!“. Gingășia grijulle a dlui Mosco — atunci, pe la 12 Martie — pentru urmașul decedatului Papa Piu XI astăzi nu mai are niciun rost.

Cu atât mai mult, că răsleața și nu tocmai succulenta dsale discuție asupra „prorociilor“ respective, chip „călăuze“, a dat greș, pe toată llină. Deasemenea zădarnice sunt oftările dlui Mosco, la finele articolului, după o eră nouă și „o lume ridicată pe temelii mai sănătoase“, câtă vreme nu se va respecta cea mai sublimă și nobilă îndatorire a fiecărei făpturi raționale, datorla de a-și pleca fruntea în față adevărului. „Veritas liberabit vos!“ Iată cuvântul Aceluia care El însuși e Calea, Adevărul și Viața! Adevărul va slobozi omenirea de toată meteahna individuală și socială, în timp, în spațiu, în veșnicie.

Drept încheiere, întrebăm: „Ce scop să aibă asemenea articol a la Mosco?“ Evident, nu altul, decât de a învenina adevărul și a induce în eroare pe semenii săi. — Cepăcat și ce responsabilitate!

Dr. M. Ilion

Catolicismul croat se pregătește de sărbătoare. Buletinul No. 63, din 7 Aprilie c., al agenției *Central European Press* dela Praga, încrestează o recentă pastorală comună a episcopatului croat către poporul credincios ce le aparține, în care se dau sfaturi de pregătire demnă în vederea prăznuirii marelui eveniment a *încreștinării Croaților* de acum treisprezece veacuri.

Făcându-se amintirea acelor vremuri, se precizează că începutul încreștinării acestui popor s'a făcut pe când stăpânia Teodoric cel Mare, dar că această operă a fost desăvârșită de *Papa Ioan IV*, fiul lui Venantius Scholasticus, din Dalmația, ales Pontifice Roman în a. 640. Acesta a trimis aci pe abatele Martin cu însărcinarea să scape din prinsoare pe cei închiși și să stabilească legături de prietenie cu Croații, nouii stăpâniitori ai pământului său natal. Adevăratul apostol al Croaților a fost însă preotul *Ioan de Ravenna*, care l-a urmat lui Martin pe teren în calitate de legat al Sf. Părinte dela Romă. Acesta, după treizeci de ani de osteneală apostolică, a avut mângăierea să-l vadă pe Croații încreștinați și luați de *Papa Agathon*, cu toată țara lor, sub scutul Sf. Scaun.

Implinirea alor 1300 ani dela alegerea *Papii Ioan IV* e socotită ca prilej binevenit pentru a fi prăznuite cu strălucire deosebită „momentele în cari Croații au devenit popor al Sf. Petru“. Totodată, reîmprospetându-se licoana celor trecute vremi, episcopii le aduc aminte credincioșilor faptul că numai datorită Bisericii catolice au putut supraviețui Croații tuturor dușmanilor lor necatolici, cum fuseseră Longobărzii, Visigotii, Normanzii, ș. a. Se mai subliniază apoi și împrejurarea fericită că, în urma alpirii lor flești față de Biserica Romei, Sf. Scaun l-a ocrotit în toată vremea și nu i-a lăsat să dispară de pe fața pământului. Pentru

care lucru nu vor putea mulțumi în veac îndejuns *Profeții cerești*.

Lucrările de organizare în amănunt a sărbătoririi aniversării pomenite sunt în curs. Un comitet central, care s'a format în Zagreb, își dă toată silința ca sărbătorile proiectate să reușească magnific. (*Anichet P. Grecu*)

Știri mărunte

Sf. Părinte a implinit patru decenii de preoție. Anul acesta, în 2 Aprilie, au fost tocmai patruzeci de ani de când a fost hirotonit preot clericul Eugen-Maria-Iosif Ioan Pacelli, acum *Papa Pius XII*. Aniversarea aceasta a fost sărbătorită în chip deosebit la Vatican și în toată Italia. Cu prilejul menționat s'a relevat și împrejurarea că familia Pacelli încă din vechime a fost foarte devotată Sf. Scaun Străbunicul actualului Pontifice Roman a fost ministru de finanțe al *Papii Grigore XVI*; bunicul său a fost ministru de externe al lui *Piu IX*, iar tatăl său a fost decan al juriștilor curții lui *Leo XIII* și *Pius X*.

Bucurie în „Pio Romeno“ din Roma. A doua zi de Paști tinerii noștri leviți din colegiul „Pio Romeno“ din Cetatea Veșnică au avut parte de o surpriză plăcută: i-a vizitat d. *N. Petrescu-Comnen*, ambasadorul României pe lângă Sf. Scaun. Înaltul oaspe era însoțit de dna și dnoara Comnen; de secretarul ambasadei și de păr. *L. Tăutu*, în calitate de consultor eclesiastic al ambasadei. Se înțelege că au fost întâmpinați cu toată dragostea. *Păr. Evarad. A. A.*, rectorul colegiului, a rostit cu acest prilej o simțită cuvântare ocazională, la care a răspuns, tot așa, d. *Petrescu-Comnen*. Corul colegiului, condus de păr. *Dr. I. Cristea*, vice-rector, a executat mai multe imnuri și cântece religioase și naționale.

De dragul sufletelor. După cum aflăm din „*Vestitorul*“ orădan, păr. *Ion Gârleanu*, ieromonah franciscan român unit, a ținut, în zilele de 28 Martie — 2 Aprilie c., sfinte *deprinderi sufleteste* în fruntea parohiei *Carei* din eparhia Oradiei. Pentru a înlătura aglomerația s'a făcut așa că s'au rostit cuvântări speciale și separat pentru elevi, ucenici, tineret feminin și adulți. Biserica a fost mereu tixită de ascultători. La spovedit au dat tot ajutorul mai mulți frați în Hristos (păr. vicar *Alex. Gera*, apoi preoții *I. Lobonțiu*, *V. Terdic*, și alții).

Locale. Dumineca viitoare, a Mironositelor și *S. Gheorghe*, va predica în catedrală păr. *Gheorghe Daniș*, canonic mitropolitan.

— La slujba Învierii ce s'a făcut la Catedrală imediat după miezul nopții, a luat parte foarte multă lume. Așisderea și la sf. liturghie arhierască, la care a cuvântat însuși arhierul pontificant, *I. P. S. păr. Mitropolit*.

Călugăriță artistă. A făcut senzație în lumea celor pricepuți în materie, *expoziția de pictură* dela New York, a monahiei dominicane *Sr. Matilda* din Akron (Ohio). A expus, în total, 13 picturi cu teme curat lumești, mai ales peisagii. Critica specialiștilor i-a fost foarte favorabilă. Peisagiile prinse de penelul *Sr. Matilda*, cum scrie revista *America*, (4, 2, 39) „nu sunt zugrăvite după tipicul artei moderne. Pentru un ochiu priceput ajunge o privire ca să vadă că aceste picturi provin dela o fire profund religioasă care vede toate lucrurile în legătura lor vie cu Dumnezeu. Intreg peisagiul respiră liniște și ordine și nu are nimic din supraîncărcarea haotică a artei desrădăcinate de azi“. — Numita *Soră* și-a făcut școala artistică la *National Academy* din New York, apoi la Paris.

Finis Albaniae. În zorii zilei de Vinerea Patimilor trupele italiene cari au primit ordin pentru aceasta, au debarcat în porturile albaneze Valona, Durazzo, S. Giovanni di Medua și S. Quaranta. Rezistența albaneză a fost ușor înfrântă. Regele Zogu cu guvernul s'au refugiat în Grecia. Reprezentanții celor rămași sub ocupație fascistă s'au întrunit la reședința în Tirava și au oferit regelui Italiei și împăratului Etiopiei coroana și tronul Albaniei. — Fără ca oferta va fi primită.

Confesiunile religioase în Germania. În urma anexiunilor făcute de Reich, numărul catolicilor din noul său cuprins a crescut cu aproximativ 15 milioane. Actualminte, după cum scrie „*Osservatore Romano*“ (9 IV. 39) Germania are 43 milioane protestanți; 37 1/2 milioane catolici; 900.000 creștini aparținând la diferite secte particulare; 750.000 izraeliți și 4.350.000 declarați aconfesionali.

† **Andreiu Ionașiu**, protopop pensionar, a trecut la cele veșnice în Coșteiu (eparhia Lugojului), la 6 Aprilie c., în anul 85 al vieții și 59 al căsătoriei și al preoției sale cinștite. — Odihnească în pace!

Spre știre. Biblioteca Centrală, din Blaj, este deschisă pentru cercetători, în zilele de: *Duminecă, Joi și Sâmbătă, orele: 16-19.* Schimbările de zile și ore cari probabil vor interveni din când în când, voi aduce la cunoștința cercetătorilor, cu o săptămână înainte. — **DIRECȚIUNEA.**

Telefonul „Unirii“

C. Cluj. În toate tiparnițele stă la pândă celebrul duh rău al erorilor de tipar. Încă nu s'a găsit până acum tămăia cu care să poată fi alungat de acolo pe alte meleaguri. E numai firesc că, din când în când, el ne păcălește și pe noi. Așa în numărul trecut. *Păr. Oct. Popa* citează o serie de texte din prorocul Malahia (Malahia), prescurtat: *Mal.* Ei bine, toate au fost trecute pe numele ev. *Matei*. Noroc că majoritatea cititorilor noștri cunosc Scriptura și și-au dat numadecât seama de pricina greșelii: între *Mal. Mat.* deosebirea e numai o nuanță de literă. — Facem, totuși, pe această cale, cuvenită îndreptare.

P. Reghin. N-am adormit, Doamne ferește! Urmarim presa cu aceeași grijă ca și în trecut. Ne-am bucurat, deci, ca toată lumea, de atitudinea corectă pe care au avut-o cotidienele noastre din prilejul marilor evenimente petrecute în vremea din urmă în Biserica catolică. Li s-a dat atențiunea cuvenită și, în acord cu sentimentul lumii întregi, au fost prezentate în dreaptă lumină. Și acum de curând s'a comentat după cuviință importanta predică — adevărat mesaj de pace — rostită de *Papa* în ziua de Paști. — Ne-a întristat, firește, ca și pe Sf. Voastră, atitudinea, lipsită nu numai de înțelegere ci și de respect, pe care au crezut de cuviință să o adopte o seamă de publicații bisericesti ortodoxe dela noi, cari au socotit că pot bagateliza ori falsifica sensul adevărat al lucrurilor. Am crezut însă că nu are nici un înțeles să polemizăm cu ele pe această temă. Scriu oamenii cum biată știu și cum îi lasă aprigile porniri de neputincioasă mânie care-i cuprind când văd afirmându-se cu atâta strălucire puterea spirituală a scaunului lui Petru. Credeti-ne: însași aceste sentimente inferioare, care răsufă în scrisul lor discordant, sunt o mare pedeapsă pentru ei. Incolo, e sigur că mersul lumii nu se va schimba de dragul inofensivelor lor răcăieli. — Nu ne supără nici stăruitoarele jigniri și întâpături pe care și-le permit, aceleași preacucernece și foarte puțin creștinești publicații, la adresa noastră. Nu găsim în ele nimic nou. Aceași pătimașă pornire care, de atâția ani, răsufă în același jargon. Caracterizează pe autori, dar nu mai poate induce în rătăcire pe nimeni.

I. Sibiu. Publicând articolele numeroșilor noștri colaboratori, nu însemnează că împărțim totdeauna pe deantregul părerile lor. Îscălitura arată cine răspunde pentru ele. — Așa și cu articolul „*Preotul și ss. Tainele din numărul nostru de Paști*“. Icoana zugrăvită acolo ni se pare și nouă prea întunecată, și anumite defecte condamnabile de sigur dar nu prea frecvente — generalizate. Nu vedem însă o nenorocire prea mare în această prezentare a lucrurilor. Cititorii își dau repede seama de tendința de fond a articolului: de a îndrepta astfel de defecte, acolo unde ar fi. Și adevărul este că dacă ele ar exista și numai în cazuri cu totul excepționale, trebuiesc condamnate și combătute cu ultima energie.

Anunț. Se aduce la cunoștință publică că, la oficiul poștal Blaj, în cancelaria subsemnatului se va ține în ziua de 25 Aprilie 1939 orele 10 dimineata, licitație publică pentru reconcesiunea antreprizei poștale de transport expedițiilor între oficiul Blaj și gara locală.

Amatorii sunt rugați a lua cunoștință de conținutul sarcinilor care se poate vedea zilnic, între orele 8 — 12 și 15 — 18, când pot să ceară oricare alte lămuriri asupra acestei concesiuni.

Odată cu oferta, concurenții vor depune o garanție în numerar de 5.000 din subvenția pe timp de doi ani.

Diriginte INDESCIFRABIL